

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Variæ Responsiones ad idem principium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

cedat necessariò inesse, si in utraque præmissa abatur modus necessitatis. Exemplum est in hoc syllogismo, omne animal rationale est risibile; Omnis homo est animal rationale; Ergo omnis homo est risibile: Ut autem inferas, omnem hominem esse necessariò risibilem, sic forma propositiones, omne animal rationale est risibile, & hoc est necessarium, & sequetur omnem hominem esse risibilem, & hoc esse illi necessarium. Quod ad præsens institutum sic aptatur. Nullus homo imprædeterminatus assentitur, & hoc est illi inevitabile, Petrus est imprædeterminatus, & hoc est inevitabile illi; ergo Petrus non assentitur, & hoc est inevitabile Petro. Neque valens dicas. Privationem prædeterminationis esse nobis liberam. Contra enim est; quia sequeretur pro priori antecedente prædeterminationem, & imprædeterminationem nos esse liberos ad imprædeterminationem, vel prædeterminationem; quod dico non potest, cum præcedat omnem nostrum consentium. Hoc ipsum sic aliter proponi potest; vel inest nobis prædetermination ante omnem nostrum consentium, vel non nisi post nostrum consentium? Si ante omnem nostrum consentium, ergo non liberè; nam libertatem consensu, seu exercitio libertatis habemus; si autem non nisi post nostrum consentium, ergo potest esse consensus sine prædeterminatione, nempe ipse requisitus ad prædeterminationem.

Variæ Responsiones ad idem principium.

Respondent 1. Thomistæ.

Quamvis in sensu composito cum prædeterminatione ad assensum non possit sequi ellenius, sufficit quod possit sequi in sensu divisiabili; & sicut dum sedeo, non possum non sedere; sufficit tamen ad libertatem, quia in sensu diviso à se, possum stare; ita idem de prædeterminatione dicendum.

CONTRA 1. Restatur argumentum falso, & quarto, in sensu diviso à prædeterminatione quæ supponitur ad assensum; vel habebit prædeterminationem ad assensum, vel non habebit: Si habebit, redit de illo difficultas, quomodo sit libera? accipiendoque totum simul, id est & sensum compositum, & divisum, cum utroque sit & ratio sensus divisi, & ratio sensus compositi, quomodo tunc salvabitur libertas? Idem sic aliter proponitur. Si non datur sensus divisius à prædeterminatione ad assensum, non esset assensus liber, ergo si detur sensus divisius à prædeterminatione ad assensum, non erit etiam assensus liber; quia ipse sensus divisius non importat minus, quam importavit sensus compositus: Sicut enim sensus compositus cum prædeterminatione ad assensum,

importabat sensum compositum ad assensum; ita sensus divisius à prædeterminatione ad assensum, importat sensum compositum ad assensum, restabitque de utroq; simul sumpto, querere quomodo salvare possit libertas? Imaginare quod habere libertatem sit non habere A, imaginare rursus quod quicunque habet sensum compositum, in quantum illum habet, falsum est de illo dicere, quod habeat negationem A, cum ergo in sensu quoque diviso, simul sit sensus compositus, non appareat, qui ratione illius salvetur libertas? Sic v. g. actus amoris beati est necessarius; pone in via, hoc est in sensu diviso ab amore beato, elici actum amoris boni in communi, salvabitur ex hoc præcisè sensu diviso prioris illius amoris libertas? Concedi facile potest quod in aliquibus ratione sensus divisi taliter libertas, sed in principiis Thomistarum difficile est ostendere, qui ad hanc classem, in qua diviso salvat libertatem, possit spectare prædeterminatione. Supradictum est in sensu diviso à prædeterminatione non posse oppositum prædeterminationi fieri, quia fieret actus secundus sine actu primo, ut ibi dictum est.

CONFIRMATOR ex Lessio, & Oviedo. Diversus sensus divisius à prædeterminatione, est diversus ab ea separatus, & existens physica prædeterminatione ablata, sed physica prædeterminatione est existens independenter à voluntate, & hæc illam auferre non potest; ergo non potest voluntas pônere dissensum divisum à prædeterminatione. Ubi ulterius colligunt diversas has esse propositiones; Justus potest peccare; item, Prædeterminatus ad assensum potest dissentire; prior enim vera est, ratione sensus divisi; est enim in potestate justi peccare, adeoque auferre à se justitiam; non est autem in potestate causæ liberæ auferre prædeterminationem.

CONTRA 2. Communiter urgetur. Tum quia libertas debet esse talis etiam in sensu composito cum prærequisitis ad agendum (modò nondem polita intelligatur ipsa actio) ut possit agere & non agere, ut notum est ex definitione libertatis; ergo si in sensu composito cum prædeterminatione causa libera non potest non agere, liberè non aget. Tum quia eodem jure dici poterit liberè nos amare beatifico amore, item bonum in communi; scilicet ob sensum divisum, qui potest esse ab his amoriibus. Tum quia instantia, quam adfert responso non convincit; quia quod sedens dum sedet non possit non sedere, id sit ex suppositione consequenti, seu ex suppositione actionis, quam positis omnibus prærequisitis poterat non ponere agens, adeoque libere illam agebat; jam autem prædeterminatione non ita se habet; est enim prærequisitum agendi, & suppositione antecedens non desumens suam efficaciam ex

R. P.
H. MŁOD
ianowski
Pom. Act. Z:

VI

suppositione ipsiusmet usus liberi arbitrii. Tum quia allata distinctio, vel hunc habet sensum, quod scilicet in sensu composito non possit salvare libertas, sed tantum in sensu diviso? & hoc dicinon potest, quia cum in sensu composito sequatur actio, & per te in illo non sit libertas, semper sequetur action non libera. Quod si praedicta distinctio faciat hunc sensum, in sensu composito haberi libertatem, sed non nisi ratione sensus divisi, tunc explicandum veniret insuper, quomodo potius tunc non dicatur creatura posse esse tantum libera, cum habeat etiam tantum posse ad sensum divisum? Consequenter sicut tunc non habet actu sensum divisum; ita nec habebit actu libertatem.

CONTRA 3. ex ijs, quae adfert Perez d. ult. num. III. Tum quia nulla actio quae sequitur rei non existentiam est illi non existenti resistentia libera; sicut quis diceret se resistere viribus Alexandri mortui, & tamen vincendum se esse si viveret? Ergo etiam absurdè dicitur nobis inesse vires resistendi prædeterminationi, si solum nobis concedatur potentia ad actionem, quae sequatur post interitum prædeterminationis. Tum quia si in sensu diviso, posset homo resistere prædeterminationi, posset resistere abjectione illius, non existente prædeterminatione; nam abjectio coexistens prædeterminationi est Chimæra, cum de essentia prædeterminationis sit, non repellere nec abjecere, dum existit. Seq. allata admitti non potest; quia si homo haberet libertatem ad abjectionem prædeterminationis, vel haberet tunc libertatem quando sequitur privationem prædeterminationis, eamque supponit; & hoc non, ob rationem allatam; vel haberet libertatem ad hanc abjectionem, quae comitetur, aut præcedat eam privationem; hoc etiam non potest dici, quia alias esset mihi liberum illam abjecere vel non abjecere, ergo quod non sit abjecta pendebit à mea libertate, hoc autem dici non potest: quia prædeterminatione, quam impugnamus est illa, quae præcedat omnem nostrum consensum, & libertatis exercitium. Ex quo ulterius infertur, cum prædeterminatione præcedat omnem nostrum consensum, illam non recipi in nobis liberè, & quod ad illam merè passivè nos habeamus, quod est contra Tridentinum Ses. 6. c. 5.

CONTRA 4. ex Cartagena apud Fassolii q. 4. n. 399. sequitur ex hac responsione voluntatem creatam in nullo instanti durationis, vel naturæ, immo in nullo signorationis cum fundamento in re, posse esse, ac dici liberam, quod ipsum prob. quia non est libera nisi in sensu diviso à decreto prædeterminante; jam autem per oppositos voluntas creata in nullo priori signo, neque ut completere potens operari, neque ut operatura, aut absolute, aut conditionate, dividitur à decreto prædeterminante, & præ-

cedit illud, sed potius illud sequitur; ergo nunquam à parte rei est libera. Addit Fassolius sequi, ne in sensu quidem diviso esse liberam, quatenus per intellectum consideratur præcisa à decreto prædeterminante; quia ut sic non potest simpliciter operari tanquam sine subordinatione ad generalem primæ causæ concursum, qui secundum oppositos incipit à prædeterminatione.

CONTRA 5. Tum quia nisi dicatur solum illum sensum divisum salvare libertatem, qui procedit secundum suppositionem ipsiusmet consensus, adeoque ex suppositione consequenti, nisi inquam id dicatur, quidquid est necessarium, in illo salvabitur libertas, ratione sensus divisi, atque ita liberum erit in carcero non incarcерari, caco non videre. Tum quia in sensu composito cum prædeterminatione ad consensum potest consentire Petrus; ergo etiam in sensu composito cum prædeterminatione ad consensum debet posse non consentire; quia consentit in sensu illo composito liberè, ergo in sensu composito indifferenter ad utrumque. Hinc jam formatur ulterius tale argumentum. In sensu composito cum prædeterminatione consentire, & non in sensu composito cum prædeterminatione consentire implicat contradictionem per illos, docent enim sine prædeterminatione impossibilem esse consensum, sed consentire liberè in sensu composito cum prædeterminatione, est in sensu composito cum prædeterminatione consentire, & non in sensu composito cum prædeterminatione consentire, ergo consentire liberè in sensu composito cum prædeterminatione implicabit contradictionem. Minoris secunda pars in qua est difficultas, sic probatur. Consentire indifferenter est non in sensu composito cum prædeterminatione consentire, quia prædeterminatione inventa est ad tollendam indifferentiam, sed consentire liberè est consentire indifferenter; Ergo. In idem recedit argumentum Borrull. n. 56. posse dissentire in sensu diviso est posse dissentire non consentiendo, ut vult Alvarez de auxil. disp. 94. à n. 1. Voluntas unà cum prædeterminatione ad consensum non potest dissentire non consentiendo, ergo neque potest dissentire in sensu diviso.

DICES cum Joan. à S. Thom. q. 19. d. 5. à 6. n. 39. Quod prædeterminatione non sit in nostra potestate, quasi effectivè, & originativè, est tamen in nostra potestate terminativè, & quoad usum; quia ad hoc terminatur, ut nostra voluntas habeat potestatem & modum libertatis in actu: Quare licet non oriatur à nostra potestate, oritur tamen à radice & causa nostra potestatis & libertatis, quae est Deus, qui libertati nostræ non præjudicat, sed eam cauſat: sicut enim substantia animæ, si habeat influxum in potentiam voluntatis, non deſtruit ejus liber-

libertatem, sed constituit; quia est radix talis potentiae, & habet pro effectu ipsummet actum quod liberum: ita & in praesenti. Docet ulterius idem, nec ipsum actum, nec determinationem ad actum officere libertati, sed solum defectum potentiae antecedenter ad actum; rationemque dat; quia determinatione ad actum non impedire potest in ratione facultatis in se, sed impeditur potest in utramque facultate, & impedire potest in ratione facultatis in se, sed impeditur ne simul utramque actum habeat, quod impedimentum non est officiens libertati; ad eum modum, quo dum materia habet unam formam, non destruitur aliquid de facultate, & capacitate ejus ad habendum alias, sed impeditur ne habeat utramque simul: & sicut voluntus determinans se ad operandum unum actum pro alio non ponit sibi impedimentum, sed potius resolvit, & tollit illud, ita idem facit prædeterminatio.

RESPONDEatur. Si sumantur illa verba, ut suant, non tolli libertatem prædeterminatio, quia est à fonte nostræ libertatis, sequitur argumento multum probari: quia quantumvis datur prædeterminatio coactiva, posset dici non tolli libertatem; quia ponitur à fonte nostræ libertatis. Item si poneretur prædeterminatio necessitans nos, nondum tolletur libertas, quia ponetur à fonte nostræ libertatis. Si autem recurras ad id, quod voluntas divisa sit eminenter nostra, adeoque quod dici obreamus agere liberè, quia Deus agit liberè in nos, eodem jure poterit, quod nos ipsos libere produxerimus, eò quod produxerit nos Deus liberè, in quo eminenter continetur nostra voluntas, & quod posita prædeterminatio necessitante liberè adhuc ageremus: Quia non liberum Deo, illam in nobis ponere. Tum quia illa instantia de influxu animæ non valet; nam etiam anima si influeret in voluntatem concursu determinato non nisi ad unum, tollet libertatem voluntatis. Quod quia fit in praesenti, id est adhuc tolletur libertas. Tum quia instantia de materia prima non convincit, nam sicut sequitur non nisi divinitus posse nos opponit prædeterminationi operari; sicut non nisi divinitus stant secum duas formæ substantiales. Deinde quando materia habet non nisi hanc formam, non potest nisi hujus formæ operatio fieri, ergo & quando habet prædeterminationem non potest nisi consentire.

QUOD AUTEM DICUNT alii, ex eo in sensu composito non posse componi prædeterminationem ad assensum v.g. quia assensus, non potest habere in sensu composito cum diffensu contra eum. Tum quia si non tantum ad speciem dicunt, ex eo solum non posse componi prædeterminationem v.g. ad assensum, quia non potest componi assensus cum diffensu; ostendunt operari qui differant à sententia, docente, prædeterminationum divinarum infallibilitatem, desumunt.

ex suppositione consensus, verbis enim differt in praesenti ex suppositione consensus, non potest non fieri consensus ab eo quod est dicere, consensus in sensu composito, non potest stare cum diffensu. Tum quia aliud est consensus, aliud prædeterminatio, ergo & alia est infallibilitas prædeterminationis & alia infallibilitas consensus, ergo cum infallibilitas consensus sit ex eo, quia consensus non potest esse diffensus, aut alia phrasit, quia consensus non potest stare cum diffensu, hoc ipso infallibilitas prædeterminationis, non potetur ex eo, quia consensus non potest stare cum diffensu. Tum quia supposito quod ponuntur duo esse actus, consensus & diffensus, sicut divinitus in aliquorū sententia, possunt secum stare; & tamen in nulla sententia, si detur prædeterminatio ad assensum, potest illa stare cum diffensu; Ergo non ex eo prædeterminatio ad assensum non potest stare cum diffensu, quia non possunt secum stare assensus & diffensus. Tum quia prædeterminatio ad assensum, non est ipse assensus, aliás aliquid esset ad seipsum prædeterminaretq; aliiquid ad seipsum adeoque ad nihil. Aliás consensus noster non esset effectus prædeterminationis, aliás prædeterminatio illa non salvaret rationem causæ primæ in Deo, aliás cæco modo Deus ageret, nesciens ante consensum, futurum esse consensum, cum primum assensu infallibiliter prædeterminatio, coacervariq; hæc poterunt omnia argumenta Thomistarum, quod si prædeterminatio ad assensum, non est ipse assensus, quæro, antequam sit assensus cum quo non potest stare diffensus, vel potest non esse assensus, vel non potest non esse, si potest non esse assensus, ergo illud prædeterminare, non erit prædeterminare, potest enim esse prædeterminatio, & non esse assensus, eritque hoc post tam varias explications prædeterminationis, tandem concedere nostris argumentis, quod ut salvetur libertas posita prædeterminatione ad assensum, possit non esse assensus, idque in sensu composito prædeterminationis. Si autem posita prædeterminatione ad assensum, non potest non esse assensus, ergo non libere fit, ergo infallibilitas prædeterminationis non ex eo sumetur, quia posita assensu non potest esse simul diffensus, sed quia posita prædeterminatione ad assensum, non potest non esse assensus, qui positus jam, & ex consequenti non potest stare cum diffensu.

Tum quia antecedenter ad assensum, cum quo non potest stare diffensus, vel est indifferens voluntas vel non est indifferens, si non est indifferens, ergo non libera, & si non est indifferens, ergo ante consensum est consensus, quia indifferens illa tollitur infallibiliter operatura prædeterminatione: infallibilitatem autem operaturæ prædeterminatio, sumit per te ab assensu qui non potest stare cum dif-

L 2 sen-

R. P.
H. MŁOD
La nowski
Tom. I. et Z.
D. VI

sensu ergo si antecedenter ad consensum tollitur indifferentia, antecedenter ante assensum erit consensus. Sicutem est indifferentia ergo indiget determinari, non posset autem determinari ad agendum à prædeterminatione; quia ipsa infallibilitas & determinatio prædeterminationis est à consensu, qui non potest stare cum dissensu; & tamen consensus antecedenter non determinat ad seipsum & oppositi non dicent quod voluntas seipsum determinet, consequenter ante consensum cum quo non potest stare dissensus, & erit voluntas indifferentis, & non erit indifferentis, quod implicat.

Quod si dicas, non ex eo in sensu composito non posse stare prædeterminatione ad assensum cum dissensu, quia assensus & dissensus stare secum non possunt sed quia haber id ex natura sua prædeterminatione; hocque quod non possunt secum stare consensus & dissensus, asumitur tanquam instantia illustrans, posse ratione sensus divisi salvare libertatem. Sed id etiam non convincet, estque nonnisi ad speciem ut dixi alatum. Si enim de se habet prædeterminatione ad assensum, ut non possit stare in sensu composito cum dissensu, impugnabitur argumentis propositis contra prædeterminationem. Instantia autem non tenet quia concedimus ratione sensus divisi, si ipse sensus compositus sit ex suppositione usus libertatis vel ratione principii, quod auferre vel ponere situm sit in potestate operantis possit salvare libertas, jam autem prædeterminatione, cum non sit actus creaturæ, non sit usus libertatis, nec sit in potestate hominis illam ponere, positam auferre, qui salvabit libertatem.

Respondent 2. Thomistæ.

Quamvis posita prædeterminatione non potest non agere voluntas, quia tamen ita prædeterminat actionem, ut simili prædeterminet modum agendi liberè, sit ut sequatur libera actio, adducuntque locum S. Thom. i. p. q. 18. a. 8. *Cum igitur, inquit, voluntas divina sit efficacissima, non solum sequitur quod fiant ea; quia Deus vult fieri, sed quod eo modo fiant quo Deus vult fieri.* Hanc responsonem, ubique inculcat Joan. à S. Thom.

CONTRA I. est. Positâ physica prædeterminatione ad assensum, præscindamus ab hoc, quod Deus velit illa, quasi in secundo signo rationis, determinare, etiam ad modum agendi liberè, quæro. Illa ipsa physica prædeterminatione independenter ab illa voluntate determinante ad modum liberè agendi, quæro, inquam, An illa physica prædeterminatione in seipso spectata sit causa necessaria, an libera? Si sic spectata, non erit necessaria, ergo immerito rejicitur libertas actus, in voluntatem Dei volentis, ut determinet ad modum agendi liberè, sed regi id deberet in ipsam prædeterminationem.

Rursus si spectata in se prædeterminatione, non erit causa necessaria, ergo poterit agere & non agere, sortiri & non sortiri effectum, quod est contra principia Thomistica; adveniensque voluntas, quæ vult, ut prædeterminatione determinet ad modum agendi liberè, non constituet prædeterminationem in esse inevitabiliter, adeoque necessariò importantis effectum; cum tamen Thomistæ censeant prædeterminationem inevitabiliter ponere suum effectum. Quod si illa prædeterminatione est causa necessaria, nisi accedat prædicta voluntas; ergo Deus non potest velle ut determinet ad modum agendi liberè; quia Deus non vult aliquid fieri a' creatura, cuius negationem importat essentiale suum prædicatum (non misceo hic potentiam obedientialem) negationem autem liberi importat causa necessaria; & sicut decretum Dei non potest facere ut formaliter nigrum disperget vimum; quia hanc vim in se negat; sic nec decreto suo faciet, ut prædeterminatione determinet ad modum agendi liberè, si ipsa in se est necessaria.

CONFIRMATUR I. Quando Deus positâ prædeterminatione ad assensum, vult ab illa determinari voluntatem ad modum agendi liberè, vel vult id fieri ita, ut ipsa prædeterminatione in se evadat principium indifferentis, vel vult ut solum ex causa in se necessaria, liberè tamen producatur effectus; neutrum dici potest; quod prob, quia si Deus vult prædeterminationem esse in se principium indifferentis; ergo prædeterminatione non erit illud, quod ultimò tollit indifferentiam voluntatis, adeoque prædeterminatione non erit prædeterminatione; ergo ulterius positâ prædeterminatione, quæ est complementum efficacis divini decreti, v.g. de assensu, poterit non fieri assensus, cum tamen efficax divinum decretum, impossibile sit non impleri. Quod si in easu responsonis vult Deus, ut causa in se necessaria, determinet ad modum producendi liberè effectum, quæro, Productio illius liberi effectus, vel habet principium sui productivum aliud à voluntate, quod non sit necessarium, sed sit in se indifferentis & proportionatum libertati, vel non habet? Si habet, illud vel est prædeterminatione, vel non; si non est prædeterminatione, ergo prædeterminatione erit otiosa, utpote quæ excluditur à ratione comprincipii; si autem est prædeterminatione, ergo non est indifferentis. Quod si ille actus non habet præter voluntatem principium sui productivum indifferentis; ergo ulterius nec ipsa liberè agit voluntas; quia comprincipium illud tale est, ut illo posito non possit non produci effectus; & tamen libertas stat in hoc, ut positis omnibus comprincipiis, possit nec dum ponni effectus. Et certe assensus petens ab una nonnisi causa produci, non petit, immo nec possit produci ab alia; nam & peteret, & non

non poteret ab una *causa* produci; hoc autem contradictorum est; ergo & assensus qui petit a sua *causa* jam positâ cum prærequisitis, fieri, & non fieri, non potest produci à *causa*, quæ potest, non potest non agere: Talis autem esset prædeterminationis, si esset in se *causa* necessaria, illustratio posset instantiâ, si ponatur lumen glorie in intellectu capaci, quod est in se *causa* necessaria, non potest dici, quod habeat in se vim determinandi ad videndum non nisi v.g. vel liberâ, vel nesciendi tantum, probabiliter &c. Item si ponatur prædeterminationis coactiva ad actum, non poterit dici posse illi inesse vim, ut cogat ad modum agendi liberâ, ergo idem in praefenti dicendum.

CONFIRMATUR 2. Implicat ut Deus vel fieri à prædeterminatione, quod respectu prædeterminationis implicat contradictionem; sed ut prædeterminationis determinet ad modum agendi liberâ, respectu prædeterminationis implicat contradictionem: Quod ipsum prob. quia implicat contradictionem, ut determinet prædeterminationis ad modum non agendi determinat: Hoc ipso enim non est illa prædeterminationis, sed si prædeterminationis determinaret ad modum agendi liberâ, determinaret ad modum non agendi determinat: quia libertas dicimodum agendi indiferenter, adeoque indeterminat: ergo determinare ad modum agendi liberâ prædeterminationem, implicabit contradictionem.

CONFIRMATUR 3. Si posita prædeterminationis determinaret voluntas ad modum agendi liberâ, & esset ille assensus prædeterminatus, & non esset; esset ut supponitur; non esset autem, quia posset fieri, & non fieri. Idem scilicet proponi potest, de illo actu verum esset dicere, non potest non fieri; est enim prædeterminatus. Verum etiam esset dicere, potest non fieri, quia esset liber; ergo ille actus prædeterminatus, & tamen cum modo agendi liberâ, implicabit contradictionem. Et certe impossibilest, quod Deus dum vult aliquid indiferenter fieri, vel non fieri, vel non nisi fieri; hoc ipso enim contradictionia vellet. Sed si prædeterminaret fieri actum liberum, quod vellet indiferenter fieri & non fieri, vellet non nisi fieri, vellet inquam non nisi fieri; quia prædeterminaret; vellet autem indiferenter fieri, vel non fieri, quia vellet liberâ fieri.

ADDO. Non potest Deus facere ut *causa* necessaria, & ipsa liberâ operetur, & determinet ad modum agendi liberâ suum comprincipium; præcipue si sit cum vi indiferentiâ autem alteri principio; hoc ipso enim illa *causa* non esset necessaria, sublativaque indiferentiæ. Idem applica ad prædeterminationem: Consequenter & determinaret tum Deus ad modum agendi liberâ ut supponitur, & non determinaret ad mo-

dum agendi liberâ: Quia determinaret ad unum.

CONTRA 2. Communiter & bene prob. Implicat contradictionem, ut posita prædeterminatione velit Deus actum liberâ fieri, quod ipsum prob. quia & prædeterminaret ut supponitur, & non prædeterminaret. Et certe velle efficaciter, & prædeterminatæ actum liberum, est prædeterminare actum, qui non habeat necessitatem essendi ex *causa* antecedenti, quæ sit independens à voluntate, respectu cuius dicitur esse liber: Atqui actum esse prædeterminatum, est habere necessitatem ex *causa* antecedenti, respectu cuius dicitur esse liber, quæ sit independens &c. Ergo velle efficaciter, & prædeterminare actum liberum, est prædeterminare actum qui non sit liber.

CONFIRMATUR. Modus operandi per quem *causa* libera operetur actum liberum sine libertate, implicat contradictionem: Sed talis modus operandi adstruitur ab hac responsione, quod prob. supponit enim illum fore liberum; quod autem sit futurus liber sine libertate, sic urgetur: Quia ita operari actum, ut eum non possis non operari, & ita, ut non possis oppositum operari, consequenter operari sine dominio actionis, est operari sine libertate; posita autem illa prædeterminatione ad actum, ex essentia illius prædeterminationis sequitur, ut prædeterminatus non possit non operari actum. Deinde si causis necessariis non nisi indifferenter concursum Deus præberet, non posset dici quod faciat illas necessariò operari: Ergo si concursus non nisi prædeterminatus datur causis liberis, non poterit dici eo casu Deum facere, ut liberâ operentur.

CONTRA 3. Urgetur ex communi itidem modo nostrorum impugnandi hanc responsionem, qui supponit & bene. Quando queritur, an aliquid sit possibile: Non esse ad id recursum: An divina sapientia possit invenire modum id agendi, sed prius est necesse pensare, an prædicata illius de quo queritur, sint compotibilia, solvereque rationes in oppositum, alias dici poterit, quod non implicet ut Deus faciat Leo Hominem, eò quod Deus ex sua sapientia possit invenire modum. Jam autem rationes nostræ dicunt prædeterminationem tollere indifferenter, consequenter & libertatem: Hinc prædeterminationis non poterit determinare ad modum agendi liberâ, & quoque id non solvatur non potest dici, quod divina sapientia possit invenire modum. Ulterius urgeti solet; Implicat ut aliqua *causa* necessariò producat actum liberum, quin actus liber, necessariò ab ea producatur: Sunt enim hæc correlative, sed prædeterminationis necessariò producit actum liberum, ut concedunt Thomistæ, ergo actus liber producitur ab illa necessariò; hoc autem dicere non potest, quia de ratione actus liberi

R. P.
H. MŁOD
I nowski
Tom. I. et Z.

D. VI

beri est, ut non producatur necessariò ulla necessitate, quæ non descendat, ex ipso voluntate.

In idem fermè recidit, si Deus prædeterminat, intendit terminum *Necessitatem*, si autem determinat ad modum, ut res fiat liberè, intendit terminum *contingenter*. Conjungantur hi duo termini cum suis definitionibus, formeturque argumentum; Illud est necesse fieri, quod non potest aliter fieri; & illud contingenter, quod potest aliter fieri, ergo juxta respondentes, quando Deus vult actum prædeterminatum sequi contingenter, vult illum ita sequi, ut possit aliter fieri, & simul etiam ita, ut non possit aliter fieri; Ergo Deus vult idem simul esse, & non esse, quod si id distinguas perly diverso respectu; idem facies a si dices eandem Entitatem divisa respectu posse esse hominem, diverso respectu leonem. Omnes haec rationes hoc intendunt, & determinaret Deus ad modum agendi liberè ut supponitur, & non determinaret ad modum agendi liberè; quia illa determinatio afferit indifferentiam, & tamen agere liberè, est agere indifferenter.

Quod autem attinet ad illam Auctoritatem. S. Thomi concedimus libenter Deum habere in sua potestate, modum agendi liberum creaturæ; sed negamus posse id Deum obtinere media prædeterminatione.

Respondent 3. Thomista.

STANTE prædeterminatione salvare libertatem; quia relinquitur judicium indifferentia, potens proponere utriusque partis rationes.

CONTRA 1. Quia non implicat contradictionem dari prædeterminationem coactivam, quæ tamen stet cum judicium indifferentia; Ergo sola præcise judicium indifferentia non salvat libertatem; quod enim implicat, cum indifferenter judico, eundum esse vel non eundum ad hunc locum, cogime, ut eam, qualitate intrinseca aliqua; ita ut dicam: Indifferens sum in judicio, & non judico tantum esse eundum, & tamen nescio unde fiat, ut non possim non ire. Et sicut aliquis constrictus vinculis judicare potest probabile esse, quod deberet adstringi, nihilominus adstringi vinculis non erit illi liberum. Quod si recurras ex eo non salvare libertatem, quia supponitur aliunde alligatus, duo incumbunt tibi ostendenda, in primis quæ salvare possit libertas universaliter per solam judicium indifferentiam? Deinde cur prædeterminatione cum etiam aliunde ponatur, & non salvetur cum ea libertas nisi per judicium indifferentiam, cur inquam, utpote aliunde imposita salvet libertatem?

CONFIRMATUR 1. Positum judicium indifferentia circa assensum & posita prædeterminatione voluntatis ad assensum, vel est determina-

nata voluntas non nisi ad assensum, vel non est? Si non est, ergo illuc non datur prædeterminatione ad assensum ut supponimus. Si est, ergo illuc positum etiam judicium indifferentia non est libertas; quia haec non stat cum determinatione ad unum.

CONFIRMATUR 2. Quando duæ dantur causæ, quarum una trahit, altera retrahit, tunc illam causam sequitur effectus, quæ superat; v.g. Agat frigus & calor, si calor superet fieri calidum, sed positum physicæ prædeterminatione, & indifferentia judicium, ponuntur causæ, quarum una superat hoc est prædeterminatione, quæ quia in se necessaria est, sequitur illam effectus necessarius.

CONFIRMATUR 3. Ponamus alicui revelationum esse, quod habeat prædeterminationem ad arandum Deum, tali quantumvis proponatur indifferenter bonum hoc, quod est Deus, non proponetur tamen indifferenter, quod sit amatus, vel non amatus; nec eo casu statet libertas ad amatum fore; Ergo etiam & alias seclusa illa revelatione non statibit libertas, quia impertinens est ad libertatem scire vel non scire se esse prædeterminationem.

CONTRA 2. est communiter, libertas non solum includit indifferentiam judicium, sed etiam indifferentiam in ipsa voluntate, quod ipsum prob. Relinquit Deus indifferentiam judicij proponentis motiva sive amandi, sive odiandi; si tamen præbeat concursum non nisi ad odium, jam non potest voluntas amare; Ergo appetere requiri etiam indifferentiam voluntatis; & cum prædeterminatione v.g. ad amorem tollat concursum indifferentem ad non amare, hoc ipso tollit libertatem.

CONTRA 3. Quia ut rectè advertit Fassulus q. 14. n. 401. haec responsio in ipsa voluntate non ponit indifferentiam, consequenter nec illa ipsa ponit intrinsecam Entitatem liberaem; & tamen intrinsecè dicitur voluntas libera potentia; in intelligibili enim est libertas intrinseca in voluntate, sine intrinseca indifferentia. Et certè indigeret haec responsio majori explicatione, ne dicant Acatholici, se etiam talen admittere libertatem. Reliquæ non ita universales responsiones ad particularia argumenta respondendo solventur.

Respondent 4. Nazarius.

PRO responsione ejusdem adfero ea, quæ supponit & docet q. 22. a. 4. volens cum prædeterminatione salvare libertatem.

SUPPOSUIT 1. Applicationem ad liberam operationem non à solo Deo fieri, sed etiam à voluntate, quæ applicatio per illum est conatus seu ordo ad operationem, ut nunc exercendam, vel potius actu exercitam; ut excludatur prioritas temporis inter actum, & illam applicacionem;

rem; quem ordinem dicit esse modum reali-
tar metaphysicè distinctum ab ipsa causa secun-
dum ab solutè, & secundum actum primum con-
siderata. Circa quod

DOCET 1. Respectu applicationis à Deo fa-
ctæ, naturam se habere mèrè passivè, ut etiam
doct: S.Thom. q. 3. de Potentia. art. 7. ad 7.
operatione, inquit, quā Dens operatur movendo na-
turam, non operatur ipsa natura.

DOCET 2. Hanc applicationem à Deo pro-
fessam in infantia naturæ, saltem à quo, præce-
dere non solum operationem voluntatis; sed
etiam applicationem, quā se applicat creatura.
De hac applicatione loquitur Deus Ezech. 36.
& Aug. lib. de gratia & libero arb. c. 16.

DOCET 3. de applicatione ab ipsa creatura
facta, quod sit realiter metaphysicè distincta,
& quod illa applicatione, tam à Deo, quam à se
potest incipiatur ordinem in particulari ad
operationem, cum ante illum habuerit non
nullum in communi. Hoc Suppositum cum sua
doctrina

NON SATISFACIT 1. quia de illa applica-
tione, in quantum procedit à Deo, & præcedit
i quo, applicationem ipsius creaturae; reddit
quælio, cum illam ponere non sit in nostra po-
tentia, habeatque rationem suppositionis an-
tecedentis. An illa positâ possit non poni appli-
catio à creatura? Si potest non poni, ergo in
principiis illius indigeret ulterius applicari. Si
non potest non poni, ergo tollitur libertas, ut
hæc tenus probatum est.

NON SATISFACIT 2. Quia tota hæc do-
ctrina multa inexplicata relinquit: Inexplicata
est, in quo consistat ordo ille ad operatio-
nem: Item quid sit illa applicatio posita à crea-
tura. Rursum, quomodo illa applicatione posi-
ta incipiatur habere ordinem voluntas ad opera-
tionem in particulari, quæ particularitas seu
determinationis sit cum indifferentia agendi,
quam requirit libertas. Denique quomodo in
gratia efficaci (cujus in talibus habenda ratio)
non habeamus nos mèrè passivè? cum tamen
Tridentinum docuerit in opere conversionis
efficaci indubie, voluntatem nostram non se-
mèrè passivè habere.

NON SATISFACIT 3. Quia concessis omni-
bus, quæ hoc suppositum docet, non infertur
prædeterminationis: Nam potest concedi à Deo
applicari voluntatem, dum completur per illu-
strations, & affectiones, & in ordine superna-
turali per selecta auxilia: Posset concedi hanc
applicationem elevativam factam à Deo priori-
tem esse, quām applicationem factam à creatu-
ra; quia ne pro statu quidem conditionali pot-
est intelligi seclusus gratiosus, & non supponens
auxilium divinum. Et post ista omnia ut dixi,
non sequitur dari prædeterminationem.

Suppositum 2. Indifferentiam judicis, & si-
mul etiam, quod Deus non tantum determinet

ad agendum, sed etiam ad liberè agendum,
supposuit inquam, & Auctoritatibus illustravit.
Sed totum hoc suprà jam refutatum est.

SUPPOSUIT 3. §. Influxum primæ cause.
Quod motus primi moventis prius secundum
intelligentiam nostram modifetur in causa se-
cunda, quam ad movendum impellat; & quia
causa proxima est voluntas, quæ est simpliciter
libera, ideo applicatio, & actio voluntatis est
simpliciter libera. Et quia Deus est causa effica-
cissima, idcirco nostræ voluntatis operatio, ut ad
Deum referatur dicitur infallibilis; quæ infallibi-
litas non repugnat libertati: Nam divinus influ-
xus potest duplicitate considerari: Uno modo
ut recipitur in voluntate & sic est indifferens;
quia recipitur per modum voluntatis, qui mo-
dus est indifferenter se habere ad utrumque op-
positorum: Alio modo ut est adjuvata volunta-
te efficacissima, & sic determinationem habet
infallibilitatem, quæ non repugnat, sed maximè
consonat libertati. Circa quod

DOCET 1. Quod creatæ voluntati duplex
indifferentia convenientia, prima in ordine ad præ-
viam Dei motionem; quæ ad hoc, vel illud il-
lam determinet, & hæc nuncupatur indifferen-
tia passiva: In hac motione nihil agit voluntas.
Altera autem indifferentia convenientia voluntati
ex ejus activa facultate, quæ liberè seipsum ad
hanc, vel illam partem determinat, quæ est in-
differentia activa.

DOCET 2. Hanc ipsam indifferentiam po-
tentia esse duplice; quandam quæ opponi-
tur liberæ determinationi naturali, quæ deter-
minatur aliquid ad unum ex necessitate agen-
dum, ut ignis ad urendum. Altera indifferen-
tia est, quæ opponitur liberæ determinationi,
ac proinde negationem, seu privationem actus
importat, & convenit eo tempore voluntati,
quo non movetur à Deo efficaciter, adeoque
nec seipsum movet ad operandum. Et hæc po-
sterior indifferentia non attinet ad essentiam li-
bertatis: Si enim de ratione libertatis esset, con-
sequens esset, tunc non esse illam liberam, cum
ad volendum aliquid seipsum determinat.

DOCET 3. Quamvis voluntas in priori in-
stanti naturæ determinetur à Deo; posset ta-
men seipsum in posteriori instanti determinare;
quia voluntas duplice habet indeterminationem,
alteram passivam in ordine ad Deum, al-
teram activam in ordine ad seipsum; & ideo re-
motâ primâ indeterminatione per divinæ vo-
luntatis influxum; remanet adhuc secunda,
quæ tollitur à voluntate, liberè seipsum ad ope-
randum applicante. Hoc suppositum

NON SATISFACIT 1. Quia videtur hæc
doctrina recedere à communī Thomistarum,
qui non tribuunt voluntati facultatem seipsum
determinandi, eaque propter invenient præ-
determinationem, docetque hæc responsio non
esse determinatam voluntatem ad unum, col-

R. P.
H. MŁOD
ianowski
Rom. Act. Z.
D VI

latione auxilii efficacis, quod etiam idem Nos docemus. Docet non determinata voluntate ad unum, infallibiliter tamen sequi effectum, quod docemus & Nos. Docet ad receptionem auxilii determinari voluntatem à Deo, docemus idem & Nos, in quo ergo supererit controversia?

NON SATIS FACIT 2. Quia miscet aliqua quæ probari non possunt; Et ita probari non potest, dum ex eo indifferentiam auxilii arguit, quia recipitur in voluntate indifferentiæ ad agendum: Certè enim necessitans prædeterminatio posset etiam recipi in voluntate, neque tamen per hoc redderetur indifferentiæ.

NON SATIS FACIT 3. Quia hac responsio videtur ad proposita à se consequenter non loqui; nam argumenta allata ab eodem parentur retorsionem, quæ scilicet salvetur in Deo ratio causæ primæ: Ratio primi determinativi: &c.

Respondent 5. alii Thomistæ.

Quod necessitas, quam adfert prædeterminatio sit necessitas consequens duplice titulo; In primis ex Alvarez disp. 22. & 25. quia necessitas subsequens est, quæ consequitur voluntatem causæ primæ; sed hic titulus non convincit: Quia alias nunquam Deus posset facere necessitatem antecedentem; & est quidem hæc necessitas subsequentis, hoc est causa secundæ, sed non necessitas subsequens; alias titulus ponitur; quia necessitas antecedens est orta ex incompossibilitate alicujus principii cum altero extremo, quod est liberum, consequens autem oritur ex incompossibilitate actu inter se.

CONTRA. Tum quia ex hac Responsione sequitur etiam coactivam prædeterminationem silvare libertatem; quia hæc etiam est componibilis cum voluntate quæ est potentia libera. Quod si dicas non esse componibilem salva libertate; idem nos dicemus. Tum quia illa ipsa prædeterminatio ad consensum antecedenter ad positionem consensus, vel potest non ponere consensum, & sic receditur à Thomistis, instantiæ quæ prædeterminationis; vel non potest non ponere, & sic antecedenter ad consensum jam habet necessitatem, non eritque necessitas consequens. Tum quia per multos possibile est conjungi simul assensum, & dissensum; & tamen ex principiis intrinsecis non potest prædeterminationi ad assensum conjungi dissensus. Universaliterque quod se habet per modum causæ, est suppositio antecedens.

CONTRA omnes has Responsiones tale potest formari Argumentum. Prædeterminatio, non est Prædeterminatio; Ergo Prædeterminatio non datur. Ant. probatur. Prædeterminatio non destruit indifferentiam voluntatis ad utrumlibet: Quia non destruit libertatem; quæ

definitivè est indifferentia; Prædeterminatio destruit indifferentiam voluntatis: Quia de essentia illius est determinare ad unam partem. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio.

Hoc Argumentum contra distinctiones adferri solitas restaurari sic potest. Prædeterminatio in sensu composito non destruit indifferentiam voluntatis: Quia in sensu composito non auferit libertatem; prædeterminatio in sensu composito destruit indifferentiam voluntatis: Quia ideo componitur, ut ad unam partem determinet. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Rursum, Prædeterminatio determinando etiam ad modum agendi liberè non destruit indifferentiam voluntatis: Hoc ipso enim non determinaret ad modum agendi liberè. Prædeterminatio determinando etiam ad modum agendi liberè, destruit indifferentiam voluntatis: Quia ita determinat ad modum agendi liberè, ut determinet ad modum non agendi liberè: Quia determinat ad modum non agendi indifferenter. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Denique, prædeterminatio quæ compatitur secum non nisi judicium indifferenter proponens, non destruit indifferentiam voluntatis: Quia hæc indifferentis propositio non destruit libertatem: Prædeterminatio quæ compatitur secum non nisi judicium indifferentiam, destruit indifferentiam voluntatis: Quia dicitur, quod tota sit in indifferentia in propositione objecti; libertas autem tenet se à parte voluntatis, adeoque & in indifferentia ejusdem. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio.

Variae Instantiae contra idem principium.

Difficile est eas solvere, nisi attingantur aliquæ Instantiae etiam Theologicæ.

INSTANTIA est Alvarez. Revelatio aetatis liberi futuri essentialiter connectitur cum objecto revelato, illudque antecedit, & nihilominus per catholicam Theologiam, libertatem non destruit: Ergo nec prædeterminatio destruit.

RESPONDETUR. Negando conf. quia infallibilitas, adeoque determinatio ad id unum, quod revelatur, desumitur non præcisè ex ipsa ratione revelationis, sed desumitur ab eo, quod erat in potestate; nempe ex ipsa futuritione aetatis, quem ponere vel non ponere erat in potestate nostra: Non enim ideo res erit tanquam a priori; quia Deus revelat; sed ideo revelat, quia erit: Ut dicitur in materia de Scientia: Jam autem determinationem ad unum non desumit prædeterminatio ex ipsa futuritione aetatis: Non enim ideo est efficax prædeterminatio, quia est aetatis futurus, sed potius ideo est aetatis